

รายงานผู้ป่วย

โรค Gaucher

กัจาร ตติยากวี*

บุญญา เสกสรรค์*

ยง ภู่วรรณ*

อ้ายดม ธรรมครองอาดม*

Tatiyakavee K, Seksarn P, Poovorawan Y, Dharmkrong-At A.
Gaucher's disease. Chula Med J 1984; 28 (10): 1149-1159

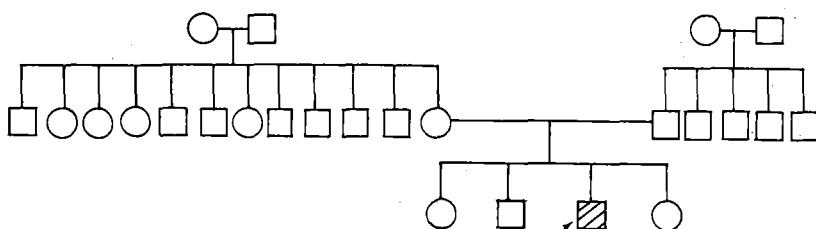
Gaucher's disease has been reported in Thailand since 1967. This paper is to report another 2 cases of Gaucher's disease in children seen at Pediatric Department, Chulalongkorn Hospital during 1982 to 1983. Both cases are boys, age $2\frac{1}{2}$ and 2 year respectively, presented with marked abdominal distension, pale and failure to thrive. They had hepatosplenomegaly, anemia and thrombocytopenia. The typical Gaucher cells were found from their bone marrow examinations. Serum acid phosphatase was increased and "Erlenmeyer-Flask" appearance at distal end of femurs from bone x-ray was noted in the second boy. The diagnosis of Gaucher's disease type I was made because there was no CNS abnormality. The collective reports of the Gaucher's disease in Thailand are also reviewed, the guidelines of diagnosis are summarized.

* ภาควิชาการเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรค Gaucher พบได้ไม่น้อยในเด็ก เป็นโรคทางพันธุกรรม ถ่ายทอดแบบ autosomal recessive เกิดจาก การขาด glucocerebrosidase enzyme ทำให้มีการคงของ sphingolipid ในเนื้อเยื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบ reticuloendothelial ซึ่งทำให้อวัยวะต่าง ๆ เสียหน้าที่ในการทำงาน เกิดอาการ และอาการแสดงต่าง ๆ ที่พบบ่อยได้แก่ เจริญเติบโตชา ตับโต ม้ามโตมาก อาการทางระบบโลหิตเกิดจากการมี hypersplenism ได้แก่ อาการชัก มีไข้เลือดออกง่าย ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการทางระบบประสาทส่วนกลาง เช่น มีอาการตัวเกร็ง เตินเช ตาเหลล ชา กลืนอาหารลำบาก หายใจลำบาก และ laryngospasm ในรายที่มีอาการทางระบบประสาท

กลางมาก นักจะมีการดำเนินโรคเร็ว และเสียชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยบัญหาการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ นอกจากผู้ป่วยบางรายพบอาการทางกระดูกและข้อได้ เช่น กระดูกประจำหักง่าย

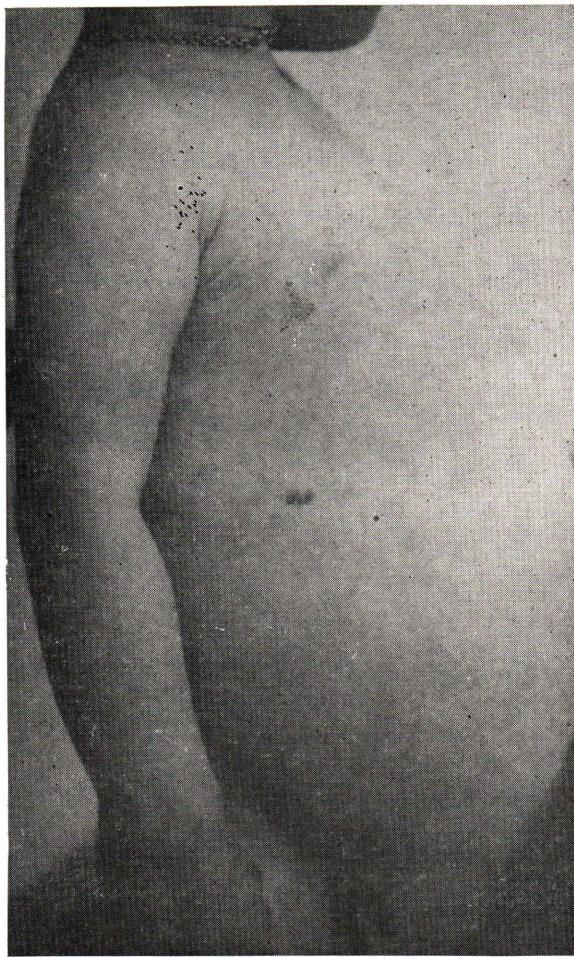
รายงานนี้แสดงถึงผู้ป่วยเด็ก 2 ราย ซึ่งได้รับการตรวจษาจากภาควิชาการเวชศาสตร์ คลังแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปี 2525 ถึง 2526 ผู้ป่วยทั้ง 2 รายได้รับการวินิจฉัยเป็นโรค Gaucher Type I รายงานนี้ได้รวมรวมและเปรียบเทียบรายงานผู้ป่วยโรคนี้ รายอื่น ๆ ซึ่งได้รายงานในวารสารของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงโรคนี้ในประเทศไทย ทั้งในการให้การวินิจฉัย และให้การรักษาต่อไป

ผู้ป่วยรายที่ 1

เด็กชายไทยอายุ 2 ปี 5 เดือน บ้านอยู่กรุงเทพมหานคร มาด้วยประวัติว่า 11 เดือนก่อนมาโรงพยาบาล มีอาการปวดท้อง ได้รับการตรวจรักษาและติดตามการตรวจรักษาจาก

โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเจ็บป่วยอยู่ครั้ง มารดาผู้ป่วยสังเกตพบว่าท้องโตขึ้น ให้รับประทานยาแผนโบราณ ต่อมามีปรับการตรวจอรักษาจากโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง แพทย์พบทับโต ชี้ดี ได้ตรวจเจาะไช

รูปที่ 1 ผู้ป่วยรายที่ 1 แสดงห้องท้องมีขันดโตรมากจากม้าม
ทั้งขนาดใหญ่

กระดูก เพื่อการวินิจฉัย ผู้ป่วยขาดการติดตามการ
ตรวจรักษา จึงมาโรงพยาบาล ฉุพาลงกรณ์ ผู้ป่วย

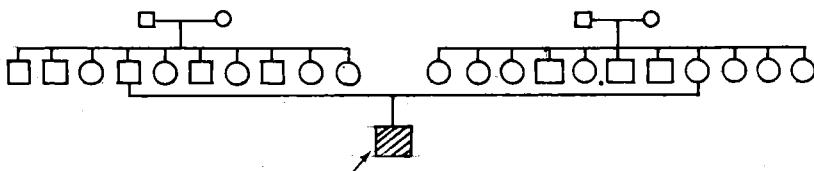
เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวน 4 คน ไม่มี
ประวัติโรคเลือด วันโรค และเบาหวานใน
ครอบครัวรายละเอียดของครอบครัว ดัง
แสดงใน Pedigree.

การตรวจร่างกายผู้ป่วย พบร้าซีด
ท้องโตมาก มีไข้เลือด ecchymosis ที่ขา
ทั้ง 2 ข้างทับโต น้ำมูกมาก ไม่พบอาการ
ผิดปกติทางระบบประสาท การตรวจทาง
ห้องปฏิบัติการ Hb 5.6 กรัม % WBC 4650
เซลล์/ลบ.มม. เป็น N 18 % B 2 % E 2 %
L 78 % platelet 5000 เซลล์/ลบ.มม.
reticulocyte 9.0% ลักษณะของ RBC เป็น
anisopoikilocytosis hypochromic พบร
ตรวจสีขาวไม่พบความผิดปกติ ตรวจ
ทางรังสีพบ ตับ น้ำมูก และน้ำในช่อง
ท้อง ไม่พบความผิดปกติของกระดูกตรวจ
ไขกระดูกพบ Gaucher's cells ได้รับการ
ตรวจรักษาแบบประคับประคอง และนัด
ติดตามการตรวจรักษาต่อไป

ผู้ป่วยรายที่ 2

เด็กชายไทยอายุ 2 ปี บ้านอยู่สกลนคร ส่งค่ายมาจากการโรงพยาบาลสกลนคร ด้วยเรื่อง ม้ามโต 1 ปี ก่อนมาโรงพยาบาล มีไข้ ซีด ตรวจพบม้ามโต ได้รับการรักษาแบบประคับ-ประคองจากโรงพยาบาลสกลนคร ต่อมามีไข้

และเจ็บป่วยบ่อยครั้ง 5 วันก่อนมาโรงพยาบาล มีไข้ ไอ เนื่องจากม้ามโตมาก จึงส่งต่อผู้ป่วย มาเพื่อหาสาเหตุ และให้การวินิจฉัยโรค ผู้ป่วยเป็นบุตรคนแรก พัฒนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติ รายละเอียดของครอบครัวดังแสดงใน pedigree

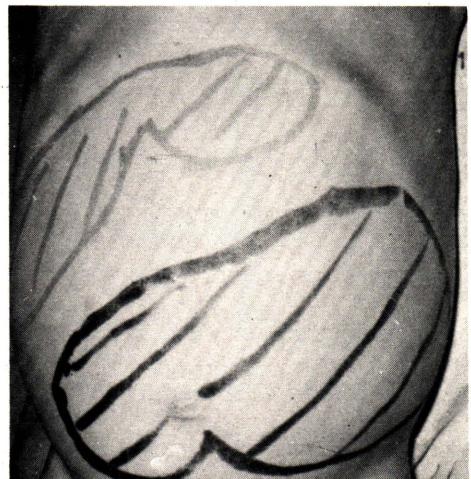
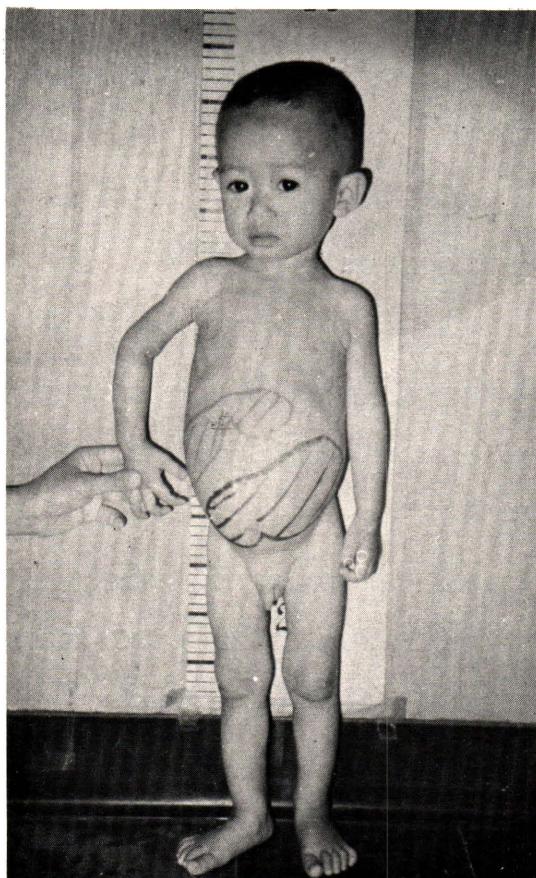
การตรวจร่างกาย ผู้ป่วยซีด ผอม ห้องโถ อุณหภูมิ 38.7° C . ชีพจร 140 ครั้งต่อนาที หายใจ 36 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 7.4 กก. สูง 74.5 ซม. ตรวจพบรเสียง rhonchi ในปอดทั้งสองข้าง ตับโต ม้ามโตมาก การตรวจทางห้องปอดบุพาระ Hb 9.2 กรัม % WBC 2600 เชลล์ ต่อ ลบ.มม. N 53 % L 47 % ตรวจปัสสาวะ ปกติ BUN 6 มก. % Cr 0.3 มก. % Na 131 mEq/L K 4.0 mEq/L HCO_3 15 mEq/L Cl 97 mEq/L acid phosphatase 12.8 u

(0.5–5.0 u) การตรวจทางรังสีพับปอดอักเสบ ทั้งสองข้าง ตรวจกระดูกพับปลายกระดูก femurs ทั้งสองข้างบานออกคล้ายรูปกลวย ตรวจไขกระดูกพับ Gaucher cells ได้ให้การรักษาปอดอักเสบนานหาย ให้การรักษาแบบประคับประคองเกี่ยวกับโรค Gaucher ของการพยากรณ์โรค และให้คำปรึกษาทางพันธุกรรม แก่บุพาระผู้ป่วย นัดติดตามการตรวจรักษาต่อไป

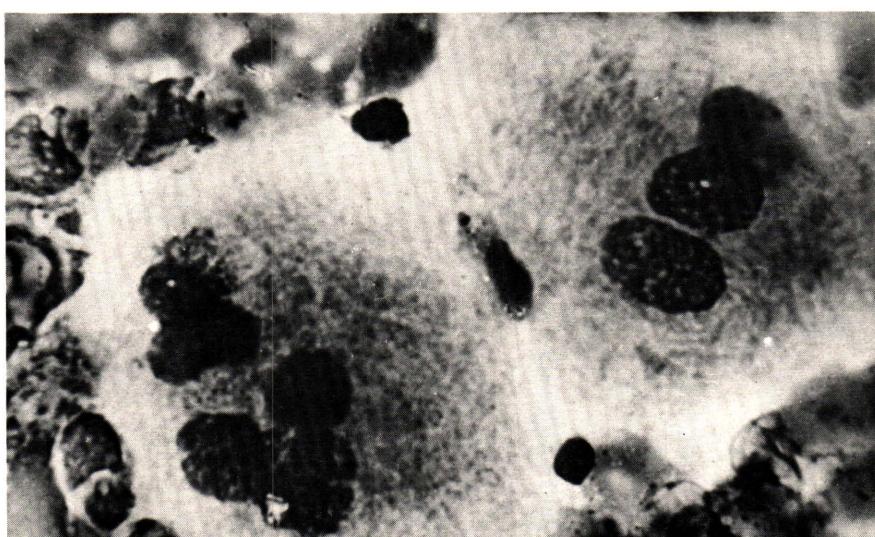
บก 28 ฉบับที่ 10
ตุลาคม 2527

โรค Gaucher

1153

รูปที่ 2,3 ผู้ป่วยรายที่ 2 แสดงให้เห็นขนาดของตับและม้ามที่ใหญ่มาก

รูปที่ 4 ลักษณะของ Gaucher cells เป็น histiocyte ขนาดใหญ่มีคล้ายนิวเคลียส ลักษณะ cytoplasm คล้ายไขมันไหม้

อกิจราย

โรค Gaucher เริ่มมีรายงานครั้งแรก ที่ประเทศ ค.ศ. 1882 โดย Phillippe C.E. Gaucher ที่มามีรายงานผู้ป่วยโรคนี้มากขึ้นอีกกว่า 500 ราย อาการและอาการแสดงของผู้ป่วยแตกต่างกันเป็น 3 กลุ่ม แบ่งตามอาการทางระบบประสาทกลาง และการดำเนินโรค กลุ่มที่ 1 (type I or adult type or chronic non-neuropathic type) พบร้าบ่ออยในชนชาติ Ashkenazi Jews กลุ่มนี้ มีอาการทางระบบประสาทกลาง การดำเนินโรคช้า มากพบอาการทางระบบโลหิต และอาการทางระบบกระดูก และข้อมากกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มที่ 2 (type II or infantile type or acute neuropathic type) พบร้าบ่อในเด็กเล็กเริ่มมีอาการก่อน 6 เดือน มีอาการทางระบบประสาทส่วนกลาง ได้แก่ ตัวเกร็ง คอแข่น กลืนลำบาก ตาเหลื่อม ชา ก การดำเนินโรคเร็ว มากเสียชีวิตก่อนอายุ 2 ปี กลุ่มที่ 3 (Type III or juvenile type or subacute neuropathic type) พบร้าบ่ออยในชนชาติ Sweden มีอาการทางระบบประสาทส่วนกลาง ไม่มาก เช่น บัญญาก่อน อ่อน ชา การดำเนินโรคช้า

สำหรับรายงานในประเทศไทย

พ.ศ. 2510 พญ. สุศาร์ ตุ้นดา ได้รายงานผู้ป่วยเด็ก 2 พี่น้องป่วยด้วยโรค

Gaucher ซึ่งเป็นร้ายงานครั้งแรกในประเทศไทย⁽¹⁾

พ.ศ. 2513 นพ. วิจารณ์ พานิช ได้รายงานผู้ป่วยชายไทยอายุ 18 ปี⁽²⁾

พ.ศ. 2514 นพ. ปัญจจะ กลุพงษ์ ได้รายงานผู้ป่วยเด็กอายุ 8 เดือน ป่วยเป็นโรค Gaucher ชนิด infantile type รายแรกของประเทศไทย⁽³⁾

พ.ศ. 2519 นพ. วิจารณ์ พานิช และคณะ ได้อภิปรายคลินิกร่วมพยาธิ (CPC) ผู้ป่วยเด็กหญิงอายุ 2 ปี ซึ่งเป็นโรค Gaucher⁽⁴⁾

พ.ศ. 2520 พญ. วรรณรรณ ตนไฟจิตร ได้รายงานผู้ป่วย 9 ราย ใน การประชุมวิชาการ ของสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย⁽⁵⁾

พ.ศ. 2520 นพ. วิบูลย์ศักดิ์ สุманพ ได้รายงานผู้ป่วยเด็กหญิงอายุ 9 ปี⁽⁶⁾

พ.ศ. 2524 พญ. วันเพ็ญ โชคชื่น ได้รายงานผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 20 ปี⁽⁷⁾

พ.ศ. 2527 นพ. วิชัย เหล่สมบต ได้รายงานผู้ป่วยเด็ก 2 ราย⁽⁸⁾

ซึ่งรายงานที่นำมาจากวารสารต่างๆ ของประเทศไทย สามารถนำมาเปรียบเทียบกับรายงานผู้ป่วย 2 รายนี้ได้ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ມັງກອນ 28 ລົບນາທີ 10
ດຸລາຄມ 2527

ໂຮກ Gaucher

1155

Table 1 The comparison of clinical data from reports in Thailand.

	Report ⁽²⁾ in 1970	Report ⁽³⁾ in 1971	Report ⁽⁴⁾ in 1976	Report ⁽⁶⁾ in 1977	Report ⁽⁷⁾ in 1981	Report ⁽⁸⁾ 2 cases in 1984	CASE 1	CASE 2
Sex	M	F	F	F	F	F	M	M
Age	18 yr	8 mo	2 yr	9 yr	20 yr	8 mo	11 mo	2½ yr
Fail to thrive	-	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes
Hepatosplenomegaly	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes
Pale	yes	no	yes	yes	yes	yes	yes	yes
Petichiae	no	no	no	yes	yes	yes	yes	yes
CNS Symptoms*	no	yes	no	no	no	yes	yes	no
Bone Symptoms*	no	no	no	no	no	no	no	no

* CNS symptoms include dysphagia, hypertonicity or spasticity, strabismus, strabismus, laryngeal spasm, extrapyramidal tract signs, dyspnea.

* Bone symptoms include bone pain and fracture.

Table 2 The comparison of lab. and x-ray findings from reports in Thailand

	Report ⁽²⁾ in 1970	Report ⁽³⁾ in 1971	Report ⁽⁴⁾ in 1976	Report ⁽⁶⁾ in 1977	Report ⁽⁷⁾ in 1981	Report ⁽⁸⁾ 2 cases in 1984		CASE 1	CASE 2
Anemia	yes	no	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes
Thrombocytopenia	yes	no	yes	yes	yes	no	yes	yes	yes
Acid phosphatase	↑	N	-	↑	↑	-	↑	-	-
Gaucher cell	+ve	+ve	+ve	+ve	+ve	+ve	+ve	+ve	+ve
Bone x-ray	-	-	-	Abnormal*	N	N	N	N	Abnormal*

(↑ = increased, N = normal, - = no data)

* Abnormal bone x-ray findings include "Erlenmeyer flask appearance", sclerotic changes and osteolytic changes.

ผู้ป่วยโรค Gaucher นี้ มักมีพับแพทย์ ตัวยันญูห่า ทับ น้ำมูก และชัก ตั้งนั่น จึง จำเป็นต้องให้การวินิจฉัยแยกโรค ที่อาจมาด้วย บัญชาเดียวกันได้แก่

1. โรคติดเชื้อ เช่น มาลาเรีย ไกฟอยร์ วันโรค การติดเชื้อในครรภ์มารดา
2. โรคทางโลหิตวิทยา เช่น thalassemia, congenital spherocytosis, leukemia
3. โรคทางเมตาบoliสม เช่น Niemann-Pick disease, Wolman's disease
4. โรคทางหลอดเลือด เช่น เนื่องอก ถุงน้ำดี, vascular anomalies
5. โรคอื่น ๆ เช่น histiocytosis-x, collagen disease, sarcoidosis

การวินิจฉัยที่ถูกต้องนั้นจำเป็นต้องอาศัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ มักพบโลหิตจาก เกรดเลือดต่ำ บางครั้งอาจพบเม็ดโลหิตขาวต่ำ ด้วยเนื่องจากภาวะ hypersplenism ระดับซีรัม acid phosphatase เพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่⁽⁹⁾ acid phosphatase ที่ต่างจากที่พบในโรคจะเร็ว ของต่อมลูกหมากคือเป็นชนิดที่ non-tartrate inhibitable การตรวจไขกระดูกเป็นกุญแจ สำคัญในการให้การวินิจฉัยโรคนี้ จะพบเซลล์ Gaucher มีลักษณะเฉพาะตัวเป็น histiocyte ขนาดใหญ่ (20–100 ไมครอน) มีนิวเคลียส

อยู่ริมเซลล์ ใน cytoplasm มีลักษณะเป็น ลายเส้นคล้ายขี้มูน ไหง หรือกระดาษทิชชู ยับ ๆ อย่างไรก็ตามบางครั้งอาจพบเซลล์ ลักษณะคล้ายเซลล์ Gaucher ได้ในผู้ป่วย chronic myelocytic leukemia^(10,11,12) acute leukemia⁽¹³⁾ และใน thalassemia ซึ่งเชื่อว่า เกิดจากการเพิ่ม turnover rate ของเซลล์นั้น- เอง นอกจากนี้ยังพบเซลล์ทึบกล้ำได้ในโรค Lobomycosis⁽¹⁴⁾ และ Granular cell tumor⁽¹⁵⁾ การตรวจทางรังสีอาจพบความผิดปกติของกระดูก ได้โดยเฉพาะบริเวณปลายล่างของกระดูก femur มักพบลักษณะบานออกคล้ายรูปgravely "Erlenmeyer flask" นอกจากนี้ยังอาจพบการเปลี่ยนแปลงแบบ sclerotic หรือ osteolytic ของกระดูกได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม Adult Type⁽¹⁶⁾ ความผิดปกติของปอดจากการตรวจทางรังสีอาจพบได้ เมื่อจากมีการ infiltration ที่ alveoli, interstitial tissue และ bronchial tree อย่างไรก็ตามท้องวินิจฉัยแยกโรคจากภาวะติดเชื้อของปอดซึ่งพบได้บ่อยกว่า

การตรวจกระดับ glucocerebrosidase พบว่าระดับ glucocerebrosidase ลดลง ทั้ง จากเนื้อเยื่ออของผู้ป่วยหรือจาก peripheral polymorpho nuclear leukocyte ถึงแม้ว่าการตรวจทางกระดับเอนไซม์นี้จะเป็นในการยืนยัน ในการวินิจฉัยโรค แต่ก็มีประโยชน์ในการ

ตรวจหา heterozygous carrier⁽¹⁷⁾ และเพื่อการวินิจฉัยตั้งแต่แรกในครรภ์⁽¹⁸⁾ ในรายที่มีอัตราเสี่ยงสูง การตรวจดังกล่าววนั้นยังทำไม่ได้ในประเทศไทย

ในปัจจุบันการรักษาโดยประคับประคองการตัดม้ามเลือกทำในรายที่มีภาวะเลือดออกง่ายอย่างมาก ซึ่งเป็นผลจากภาวะ hypersplenism และทำในรายที่ม้ามมีขนาดใหญ่มากก่อนทรมานคอดับบี้วาย ทำให้หายใจลำบาก โดยทั่วไปการผ่าตัดม้ามค่อนข้างปลอดภัยและได้ผลพอสมควร⁽¹⁹⁾ ปัจจุบันได้มีการศึกษาการทำ partial splenic embolization เพื่อลดบัญชาแทรกซ้อนจากการตัดม้ามพบว่าได้ผลในเบื้องต้นดีพอครว⁽²⁰⁾ การรักษาโดยการปลอม้าม⁽²¹⁾ และปลูกไทด⁽²²⁾ ซึ่งเป็นอวัยวะที่มีระดับ gluocerebrosidase สูง, ยังมีบัญชาอยู่มาก การรักษาที่ดีที่สุดโดยการให้ purified human

อ้างอิง

1. Tuchinda S. Gaucher's disease, the first case report in Thailand. Annual Scientific Meeting of Pediatric Society of Thailand, 1967
2. Panich V, Na-Nakorn S, Kruatrachu M. Gaucher's disease : report of a case. Siriraj Hosp Gaz. 1970 Jan; 22(1) : 23-34
3. Kulapong P, Saeng-Udom C, Huansuriya S. The acute infantile Gaucher's disease : report of the first case in Chieng Mai. Chieng Mai Med Bull 1971 Apr; 10(2) : 99-109
4. Panich U, Tuchinda M, Ratanarapee S. CPC No 10/2518. Siriraj Hosp Gaz. 1976 May ; 28 (5) : 820-828
5. Tanpaichitr V. Gaucher's disease, report of a cases. Presented at the Scientific Meeting of Pediatrics Society of Thailand. June 23, 1977
6. Sumalnoph V, Intawaree S. Gaucher's disease : report of a case. J Med Assoc Thai 1977 Mar ; 60 (3) : 142-147

placental glucocerebrosidase⁽²³⁾ พบว่าได้ผลอย่างไรก็ตามการรักษาดังกล่าวทำได้ในต่างประเทศเพียงบางแห่งเท่านั้น

สรุป

โรค Gaucher เริ่มมีรายงานในประเทศไทยมากกว่า 20 รายในช่วง 16 ปี การวินิจฉัยทำได้ไม่ยาก ลักษณะเด็กเลี้ยงไม่โต ตับม้ามโต ร่วมกับอาการซีด มักเป็นอาการนำของผู้ป่วย การตรวจห้องปฐมที่การได้เกิด การตรวจอัตราดับของ acid phosphatase ที่เพิ่มสูงขึ้น และการตรวจพบลักษณะของเซลล์ Gaucher ในไขกระดูก เป็นกุญแจสำคัญในการยืนยันการวินิจฉัยโรค นอกจากการรักษาแบบประคับประคองและตัดม้ามในรายที่มีข้อช่องแผลแล้ว การให้คำปรึกษาทางพัณฑุรกรรมและการพยากรณ์โรคนับเป็นสิ่งจำเป็นไม่น้อยเช่นกัน

7. Chotchun W, Noeypatimanond S, Na-Nakorn C, innada P. Gaucher's disease : a case report. J Med Assoc Thai 1981 Jan ; 64 (1) : 31-35
8. Laosombat V. Acute neuronopathic (Type 2) Gaucher disease in siblings in Southern Thailand. 1984. Personal communication (unpublished data).
9. Tuchmann LR, Suna H, Carr JJ. Elevation of Acid Phosphatase in Gaucher's disease. J Mt. Sinai Hosp 1956 Mar-Apr ; 23 (2) : 227-229
10. Smith WC, Kaneshiro MM, Goldstein BD. Gaucher cells in chronic granulocyte leukemia. Lancet 1968 Oct 5 ; 2 (7571) : 780-781
11. Katulove HE, Williams JC, Gaunor E, Spivack M, Bradley M. Gaucher cells in chronic myeloid leukemia : an acquired abnormality. Blood 1969 Feb ; 33 (2) : 379-390
12. Lee RE, Ellis LD. The storage cells of chronic myelogenous leukemia. Lab Invest 1971 Apr ; 24 (4) : 264
13. Witzleben CL. Gaucher cells in acute leukemia of childhood. J. Pediatr 1970 Jan ; 76 (1) : 129-131
14. Bhawan J, Bain RW, Purtilo DT, Gomez N, Dewan C, Whelan CF, Dolorum SM. Lobomycosis, histochemical and immunologic study. J Cutaneous Pathol 1976 ; 3 (1) : 5-16
15. Bhawa J, Malhotran R, Naik DR. Goucher-like cells in a granular cell tumor. Hum Pathol 1983 Aug ; 14 (8) : 730-733
16. Silverstein MN, Kelly PJ. Osteoarticular manifestation of Gaucher's disease. Am J Med Sci 1967 May ; 253 (5) : 569-576
17. Brady RO, Johnson WG, Uhlendorf BW. Identification of heterozygous carriers of lipid storage diseases. Am J Med 1971 Oct ; 51 (4) : 423-431
18. Schneider EL, Ellis WG, Brady RO, McCulloch JR, Epstein DJ. Infantile (Type II) Gaucher's disease : in utero diagnosis and fetal pathology. J Pediatr 1972 Dec ; 81 (6) : 1134-1139
19. Salky B, Kree I, Gelernt I, Bauer J, Aufses AH. Splenectomy for Gaucher's disease. Ann Surg 1970 Nov ; 190 (5) : 592-594
20. Thanopoulos BD, Friman CA. Partial splenic embolization in the management of hypersplenism secondary to gaucher disease. J Pediatr 1982 Nov ; 101 (5) : 740-743
21. Groth CG, Hagenfeldt L, Drebora S, Lofstrom B, Ockerman PS, Samuelsson K. Splenic transplantation in a case of Gaucher's disease. Lancet 1971 Jun 19 ; 1 (7712) : 1260-1264
22. Groth CG, Collste H, Dreborg S, Hakansson G, Lundgren G, Svenssonholm L. Attempt at enzyme replacement in Gaucher disease by renal transplantation. Acta Pediatr Scand 1979 July ; 68 (4) : 475-479
23. Bradt RO, Oentchev PG, Gal AE, Hibbert SR, Dekeban AS. Replacement therapy for inherited enzyme deficiency : use of purified glucocerebrosidase in Gaucher's disease. N Eng J Med 1974 Nov : 291 (9) : 989-993